

7/4349

-3-
408

T.C.
ÇEVRE BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.19.0.APK.0.22.0.00.02/0012/711- 7221

13 HAZİRAN 2001

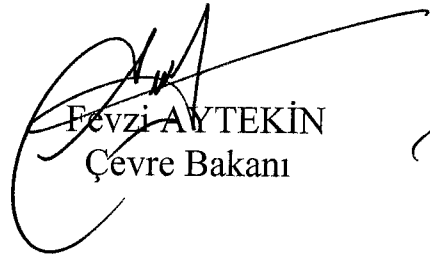
KONU: Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 30.05.2001 tarih ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/4349-10604/24865 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız eki İstanbul Milletvekili Sayın Aydın AYAYDIN'a ait yazılı soru önergesi cevaplandırılarak ekte sunulmuştur

Bilgilerinize arz ederim.

Fevzi AYTEKİN
Çevre Bakanı

~~EKLER:~~
~~EK-1 1 Adet Cevap Metni~~
~~(8 Sayfa)~~

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYDIN AYAYDIN'A AİT 7/4349-
10604 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

SORU 1-Avrupa ve Asya Kıtasını birbirine bağlayan İstanbul Boğazı; eşsiz güzelliğe sahip, inci گردانlık gibi Türk turizm ve ticaretine olumlu katkıları beraberinde getirmektedir. Yaz aylarının gelmesi ile birlikte pis koku, sinek ve kötü çevre koşulları da bu güzelliğe göle düşürmektedir. Çevre Bakanlığı olarak bu konuda alınmış veya alınmakta olan bir tedbir var mıdır?

CEVAP 1-Özellikle İstanbul dahil yerleşim merkezlerinde yaz mevsimiyle birlikte sinek, kötü koku, gürültü ve benzeri kötü çevre koşulları rahatsız edici boyutlara ulaşmaktadır. Şehirlerimizdeki koku ve sinek gibi olumsuzlukların başlıca nedeni çöplerin düzenli toplanmaması ve tekniğine uygun bertaraf edilmemesidir. Ayrıca, aksayan kanalizasyon hizmetleri de koku ve sinek oluşmasına yol açmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatınca 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna göre çıkarılan yönetmelikler çerçevesinde gerekli denetimler yapılmakta ve ilgili merciler uyarılmaktadır. Ancak, şehirlerimizde koku ve sinek gibi olumsuz çevre koşullarının giderilmesinde yetki ve sorumluluklar belediyelere verilmiştir. Bu itibarla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Valiliğe yazılı talimat verilerek, soru önergesinde değinilen hususların giderilmesine yönelik çalışmaların artırılması istenmiştir.

SORU 2-İSKİ'nin katkılarıyla bölgenin (özellikle Beykoz, Üsküdar) tüm kanalizasyonu Göksu, Küçüksu, Paşabahçe ve Dedeoğlu dereleri vasıtasıyla İstanbul Boğazına akıtılmaktadır. Bu da boğazın ve doğanın, dolayısıyla çevrenin kirlenmesine sebep olmaktadır. Göksu, Küçüksu, Paşabahçe ve Dedeoğlu derelerinin kurutulması veya arıtılması yönünde herhangi bir çalışmanız var mıdır?

CEVAP 2-Yerleşim birimlerinden kaynaklanan kanalizasyon sularının kolektörlerle toplanması ve arıtılması görevi Belediye sınırları dahilinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ Genel Müdürlüğü sorumluluğundadır. İSKİ Genel Müdürlüğüne bir plan dahilinde kanalizasyon sularının toplanarak arıtılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

SORU 3-İSKİ'nin kanalizasyonları sözü edilen bu dereler kanalıyla boğaza bağlanması konusunda herhangi bir yaptırımınız var mıdır? Varsa nelerdir?

CEVAP 3-2872 sayılı Çevre Kanunun ile her türlü atık ve artığı yönetmeliklerde belirlenen standartlara aykırı olarak alıcı ortamlara bırakılması yasaklanmıştır.

Kanuna aykırı hareket edenler hakkında mülki amirlerce para cezası veya faaliyetin durdurulması gibi yaptırımların uygulanması hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla İstanbul Valiliğine konunun incelenerek gereğinin yapılması hususunda yazılı talimat verilmiştir.

SORU 4-Çevre kirliliğine sebebiyet veren bu bölgede, koku ve sineklerle mücadele konusunda Beykoz Belediyesine Çevre Fonundan bir katkı yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 4-İlgili Belediye Başkanlığının bu konuda hiçbir talebi bulunmamaktadır. Müracaatı halinde 2001 Mali Yılı Fon Bütçesi imkanları dahilinde değerlendirmeye alınacaktır.

SORU 5-İSKİ ile birlikte sorunun çözümü konusunda işbirliği yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5-Çevre sorunlarının sınır tanımadığından yapılacak mücadele ve çalışmaların havza veya bölge boyutunda toplumun bütün kesimlerine katılımı ile ele alınması büyük önem kazanmaktadır. Ayrıca kıt kaynakların akılcı ve ekonomik kullanımından ortak altyapı tesislerinin yapılması ve çalışmaların kurulacak hizmet birliklerince yürütülmesi gerekli görülmektedir.

Bu düşünce doğrultusunda Bakanlığımız Başkanlığında çeşitli havza toplantıları düzenlenerek çevre hizmet birliklerinin kurulmasına öncülük edilmiştir. Bunlardan birisinde İSKİ ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının da katıldığı “Marmara Denizi Çevre Sorunları ve Çözümü” toplantısıdır. Bu toplantıda Marmara Denizi çevresindeki Valilik ve Belediyelerin katılımı ile “Marmara Denizi Çevre Hizmet Birliği”nin kurulması kararlaştırılmış ve bir örneği ekte sunulan “Eylem Planı” kabul edilmiştir.

**MARMARA DENİZİ
ÇEVRE SORUNLARI
ÇÖZÜMÜ- EYLEM PLANI**

**27 NİSAN 2001
TEKİRDAĞ**

Marmara Denizi Çevre Sorunları Çalışması II. Toplantısı, Çevre Bakanlığı koordinatörlüğünde Çevre Bakanı Sn. Fevzi AYTEKİN başkanlığında, Tekirdağ'da Marmara Bölgesi İllerinin Valileri, Büyükşehir ve il Belediye başkanları, bilim adamları, Çevre Bakanlığı Yetkilileri, İl Çevre Müdürleri'nin katılımıyla gerçekleştirilmesi sonucu aşağıdaki kararlar alınmıştır.

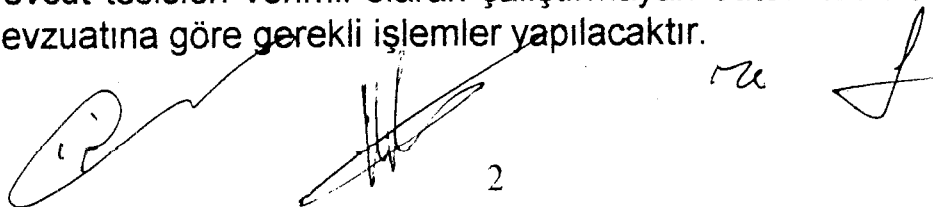
I - Marmara Denizi ve Havzaları Çevre Koruma Kurulu Oluşturulması

Çevre Bakanlığı koordinatörlüğünde ve Çevre Bakanı başkanlığında, Marmara Denizi'ni etkileyen havzalarda bulunan İstanbul, Kocaeli, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Tekirdağ ve Kütahya İlleri Valileri, Büyükşehir ve il Belediye Başkanları, il Çevre Müdürlerinin katılımıyla Marmara Denizi ve Havzaları Çevre Koruma Kurulu kurulmuştur. Bu kurulun sekreteryası hizmetleri İstanbul İl Çevre Müdürlüğü tarafından yürütülecektir. Bu kurulun alacağı kararları uygulamak üzere aşağıdaki idari yapının bu kurula bağlı olarak oluşturulması kararlaştırılmıştır.

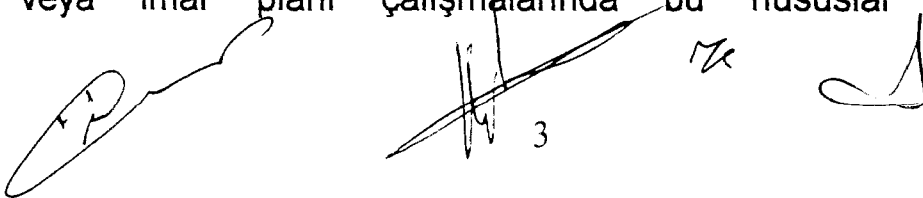
1. Marmara Denizi ve Havzaları Çevre Sorunlarının Çözümü Hizmet Birliği
2. Bilim, Teknik Çalışma Komisyonu
3. Yürütme Komisyonu.

II – Marmara Denizi ve Havzaları Çevre Koruma Kurulunun Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Buna Yönelik Tedbirler:

1. Marmara Denizi ve havzalarında yaşanan çevre sorunlarının çözümünde Belediyelerle diğer yetkili kurum ve kuruluşlar halkın ve sivil toplum kuruluşlarının karar alma sürecine katılmasına özel bir önem verilecek ve bölgede gerçekleşecek sosyo-ekonomik kalkınma girişimlerinde çevre boyutunun dikkate alınması sağlanarak, bu çalışmalarla Yerel Gündem 21'in hazırlanması Çevre Bakanlığı'nın teknik desteğiyle İl Valilerince başlatılacaktır.
2. Marmara Denizi ve Havzalarındaki sanayi tesisleri ile evsel ve endüstriyel arıtım tesislerinin envanteri yapılacaktır. Bu çalışmalar Çevre Bakanlığı ve Çevre İl Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir.
3. Arıtma tesisi olmayan veya verimli olarak çalıştırılmayan bütün sanayiler arıtma tesislerini Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğine uygun olarak tamamlayıp işletmeye alacaklardır. Arıtma tesisleri olmayan ve mevcut tesisleri verimli olarak çalıştırmayan bütün tesisler için Çevre Mevzuatına göre gerekli işlemler yapılacaktır.

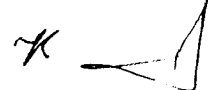
4. Havzalardaki bütün belediyeler, kanalizasyon ve arıtma tesisi çalışmalarını ivedilikle başlatacaklardır. Kanalizasyon ve arıtma tesisi olmayan yerleşim yerlerindeki belediyelerin söz konusu tesisleri yaptırabilmeleri için gerekli yatırım ödeneklerinin yatırım programlarında öncelikle yer alması sağlanacaktır Arıtma tesisi olan fakat verimli olarak çalıştırılmayan ve/veya çalıştırılmayan bütün belediyelere ait arıtma tesisleri Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'ne uygun olarak Valiliklerce çalıştırılması için gerekli önlemler alınacak veya aldırılacaktır.
5. Marmara Denizi'nin hassas bölgeler niteliğinde olması sebebiyle Marmara Denizi'ne ve bu denize dökülen akarsulara yapılacak deşarjlarda biyolojik arıtma yanında ileri arıtma (üçüncü kademe) yapılması öngörülmüştür. Ayrıca Marmara Denizi'ne yukarıda belirtilen arıtmalar yapılmadan deniz deşarjı yapılmaması kararlaştırılmıştır.
6. Marmara Denizini Karadeniz yolu ile kirleten Tuna, Dinyeper, Dinyester gibi kaynakların Marmara Denizi üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirmek ve önlemek için ulusal ve uluslararası alanda her türlü önlem alınacaktır.
7. Marmara Denizinden geçen ve petrol taşıyan tankerlerin kaza risklerini en aza indiren ve buradan daha fazla petrol tankerinin geçmesini önleyici çalışmalar yapılacaktır.
8. Marmara Denizinde deniz araçlarından kaynaklanan kirliliğin denizden denetimini sağlamak için Sahil Güvenlik Marmara ve Boğazlar Bölge Komutanlığı koordinatörlüğünde belediyeler ve ilgili kurum/kuruluşların katkısı ile Marmara Denizinde sürekli izleme yapılacak, izleme sonucu elde edilen bilgiler Çevre Bakanlığına, Valiliklere ve Belediyelere aktarılacaktır.
9. Marmara Denizi'nde düzenli olarak biyolojik, hidrokimyasal ve diğer kirlilik izlemelerini yapmak üzere deniz akıntı sistemleri (oşinografi) dikkate alınarak belirlenecek istasyonlarda ölçümler yapılacaktır.
10. Organize sanayi bölgeleri ile sanayi bölgelerindeki işletmeler faaliyete geçmeden önce bölgenin kanalizasyon ve arıtma tesislerini yaptıracaklardır. Gereğinde Belediyeler ile müşterek arıtım imkanları araştırılacaktır. Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Bölgeleri bulunan yerlerde, bu bölgeler dışında sanayi tesisleri kurulmasına izin verilmeyecektir. Bölgede bulunan organize sanayi bölgelerinin kanalizasyon ve arıtma sistemlerinin yatırım paylarının artırılarak inşaatlarının hızlandırılması sağlanacak ve bu konuda kurumsal çözümler İl Valilikleri tarafından geliştirilecektir. Yapılacak mevzii imar veya imar planı çalışmalarında bu hususlar göz önünde

Handwritten signatures and a stamp. The stamp is a circular official seal with a signature across it. To the right of the stamp is a handwritten '3' and a signature.

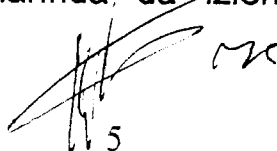
bulundurulacaktır. Bu önlemin gerçekleşmesinden Valiler sorumlu olacaktır.

11. Tarım alanlarının amaç dışı kullanımının önlenmesi için her ilde Valiliklerce özel bir çalışma grubu kurulacaktır. Bu grup Valiye alınması gereken önlemler konusunda önerilerde bulunarak, gerekli uygulamaların yapılmasını sağlayacaktır.
12. Kimyasal tarım ilaçlarından suda ve toprakta kalıcı etkisi olmayan, kolayca parçalanabilenler kullanılacak, diğer tarım ilaçlarının kullanımı yasaklanacak, gübre kullanımı konusunda yöre çiftçisi eğitilecektir (Bu çalışmalar Köy Hizmetleri ile Tarım İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilecektir. Ayrıca Bilimsel Kuruluşlar ve Çevre Bakanlığı katkı sağlayacaktır.).
13. Alternatif tarım (ekolojik) uygulamalarının geliştirilmesi için İl Tarım Müdürlüklerinde özel önlemler alınacak ve bu amaçla Müdürlük bünyesinde özel bir ekip kurulacaktır.
14. Bölgede anız yakılması yasaklanarak hasat sonu anızların yok edilmesi için "Sap Parçalayıcı" v.b. gibi tekniklerin kullanılması Valiliklerce sağlanacaktır.
15. Her ilde; Belediyeler, İl Çevre Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Müdürlüğü ve İl Tarım Müdürlükleri arasında bir protokol düzenlenerek çölleşme ve erozyonla mücadele konusunda yapılması gereken çalışmalar karar altına alınacaktır. Gönüllü Sivil Toplum Kuruluşları bu kararlara taraf olacaklardır.
16. Havzalarda su kaynakları kısıtlı olduğundan tarımda salma sulama yerine damlama sulama uygulaması teşvik edilecek, desteklenecek çiftçilere bu yönde eğitim çalışmalarına başlanacaktır. Bu görev Tarım İl Müdürlükleri tarafından yerine getirilecektir, bu çalışmaları Belediyeler destekleyecektir.
17. İllerin ve İlçelerin mevcut düzensiz katı atık depolama sahalarının rehabilitasyonuna başlanılacak, yeni çöp depolama alanı yapılana kadar eski çöp depolama sahalarına kontrollü çöp dökümü yapılacaktır (Bu çalışmalar Valilikler ve belediyeler tarafından yerine getirilecektir). Evsel katı atıklar, tehlikeli ve tıbbi atıklar için geri kazanıma yönelik bertaraf tesisleri yapılacaktır.
18. Belediyeler tarafından kaynakta ayırma çalışmaları pilot proje bazında başlatılacak, İller düzeyinde yaygınlaştırılacaktır.
19. İl ve ilçelerde geri kazanıma yönelik alternatif çöp sahaları belirlenecek (Bu çalışmalar Çevre Bakanlığı, Valilikler ve Belediyelerce yerine getirilecektir) ve bunlarla ilgili ÇED süreci başlatılacaktır. Belediyeler bu görevlerin yerine getirilmesinden

4

sorumlu olacak, denetimler mülki idare âmirleri tarafından yapılacaktır.

20. Marmara Denizi Havzalarında tehlikeli atık ve arıtma çamuru envanteri çalışmaları 2002 yılı sonuna kadar sonuçlandırılacak, bunların bertarafı için çözüm önerileri geliştirilecektir.
21. Marmara Denizi Havzalarındaki illerin tamamında geri kazanıma önem verilecek ve "Atık Borsası" oluşturma çalışmalarına başlanılacaktır. Bu çalışma Çevre Bakanlığı, Çevre İl Müdürlükleri, Belediyeler, illerin Sanayi ve Ticaret Odaları tarafından yürütülecektir.
22. Havzalarda ruhsatsız olarak çalışan bütün kum ocakları kapatılacaktır. Ruhsatlı olarak çalışanların ruhsat aldıkları koşullarda çalışıp çalışmadıkları denetlenecek, koşulları yerine getirmeyenler kapatılacaktır. Kum alınan yerler işletmeciler tarafından rehabilite edilerek eski haline döndürülecektir. Marmara Denizi'nde kıyı kumculuğu yasaklanacaktır.
23. Havzalarda 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında faaliyet gösteren maden ocaklarının faaliyetleri esnasında ve sonrasında meydana gelen çevre tahribatının giderilmesi, terk edilen maden ocaklarının rehabilite edilerek doğaya ve ekonomiye yeniden kazandırılması için Çevre Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında koordinasyon sağlanacaktır.
24. Havzalarda alternatif enerji kaynaklarının (güneş, jeotermal, rüzgar vb.) kullanılabilme imkanları Çevre Bakanlığı tarafından araştırılacaktır. Bu konuda Havzalarda yapılan araştırma ve uygulamalar en kısa sürede Çevre Bakanlığı'na bildirilecektir.
25. Nadir, belirli yöreye mahsus(endemik), nesilleri tehlikeye düşebilir canlı türleri ile bunların yaşama ortamlarının tespiti ve korunmaları ile ilgili tüm çalışmalar bir plan dahilinde yürütülecektir. Çevre Bakanlığı bu çalışmalara gerekli desteği verecektir.
26. Kamuoyunun çevre konusunda duyarlılığını arttıracak ve bilgilendirecek programlar Valilikler, Belediyeler, diğer kurum ve kuruluşlarca gerçekleştirilecektir.
27. Çevre İl Müdürlükleri tarafından sürekli ölçme, izleme ve denetim için ekipler oluşturulacaktır. Denetim ekiplerine gerekli bulunması durumunda bilimsel ve mesleki kuruluşlar, belediyeler ve gönüllü kuruluşlar da katılacaktır. Bu çalışmaların maliyeti, her Valiliğinin bünyesinde bulunan Çevre Koruma Vakıfları tarafından karşılanacaktır. Çalışmalara DSİ Bölge Müdürlükleri katkıda bulunacaktır. Yüzey sularında da izleme ve denetim merkezleri oluşturulacaktır.

28. Küçük sitelerde evsel atıkların birleştirilerek ortak arıtım ve deşarj yapmaları sağlanacaktır. Bunun için gerekli düzenlemeler ve teşvikler getirilecektir.
29. Verimli arıtım yapan belediyeler ile endüstrilerin ödüllendirilmesi sağlanacaktır.
30. Çevre bilim ve teknolojileri alanında yetişmiş lisansüstü araştırmacı gücünün artırılması için YÖK nezdinde girişimlerde bulunulacaktır.
31. Bilindiği gibi Çanakkale ve İstanbul Boğazları'nda giriş yapan gemilerin sintine boşaltımı yoluyla sebep oldukları kirlilik yükü Marmara Denizi'nde mevcut kirliliğin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Söz konusu bu yoğun kirlilik kaynağının kontrol altına alınabilmesi ve önlenebilmesi için tüm kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği sağlanacak, ivedilikle adımlar atılacak ve bu konuda etkili bir sistemin kurulması sağlanacaktır. Sintine suları ve gemilerden kaynaklanan her türlü atık için Atık Toplama Merkezlerinin oluşturulması, bu merkezlerin yeterli sayıda, kolay ulaşabilecek ve seri hizmet verebilecek şekilde kamu ve özel sektör tarafından yapılandırılması, elde edilecek sintine sularının geri dönüşümü sağlayabilecek Geri Dönüşüm Tesislerinin kurulması çalışmaları başlatılmalı ve özel sektör teşvik edilmelidir.
32. Bu toplantıda alınan kararların uygulama koşullarını değerlendirmek ve günün şartlarına göre alınacak yeni önlemleri gözden geçirmek üzere, 3 ayda bir koordinasyon toplantıları gerçekleştirilecektir. Bundan sonraki toplantı Eylül 2001 tarihinde Çanakkale ilinde yapılacaktır.

Bu Eylem Planı'nda ele alınan hususlar aşağıda imzaları bulunan temsilciler tarafından 27.Nisan.2001 tarihinde Tekirdağ ilinde yapılan toplantıda 2 nüsha olarak tanzim edilmiş ve imzalanmıştır.

